Р Е Ц Е Н З И Я

на чл.- кор. проф. д.н. Борис Владимиров Велчев, преподавател във Софийския университет ”Св. Климент Охридски”,
за дисертационния труд на Росица Димитрова Янкова, докторант в ЮЗУ,
на тема „**Наказателноправна защита на лицата, сигнализиращи за корупция“**
за получаване на образователната и научна степен „доктор“ в
професионално направление 3.6. „Право”
разработена в катедрата по публичноправни науки на Юридическия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски”

1. **Данни за докторанта, докторантурата, автореферата и публикациите**

Със заповед на ректора на ЮЗУ № 238 / 2025 г. съм назначен за член на научното жури за защитата на дисертационния труд на Росица Янкова на тема „Наказателноправна защита на лицата, сигнализиращи за корупция“. На заседание на журито съм определен за рецензент.

Докторантката Росица Янкова е завършила юридическото си образование в Нов български университет и е придобила допълнителна специалност „Масови комуникации“ в същия университет. Работила е на длъжности, изискващи юридическо образование, както и в медии.

Успешно са били положените предвидените докторантски минимуми. Докторантката има три публикувани статии по темата на дисертацията. Изпълнени са минималните национални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

В процедурата по защитата не са допускани нарушения. Тя напълно съответства на изискванията на Правилника за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Трудът е написан на добър юридически език. Начинът, по който е разработена дисертацията е увлекателен и интересен, поради което препоръчвам да бъде издадена. След незначителна преработка, тя ще е полезна и за практиката и за студентите по право.

Анализирана е цялата правна уредба на ЕС по въпроса на лицата, подаващи сигнали, всички относими инструменти на международното право и приложимата практика на ЕСПЧ и са цитирани близо 150 научни източника.

Авторефератът точно и вярно пресъздава съдържанието на труда и направените научни приноси.

Дисертационният труд е оригинално произведение на Росица Димитрова Янкова.

Докторантката представя и три статии по темата на дисертационния труд:

1. Янкова, Р., (2024). Правна рамка за защита на лицата, сигнализиращи за корупция. Международна политика, ISSN 2367-5375, Брой 1, стр. 68-99, CEEOL,Национален референтен списък.
2. Yankova, R. (2024). Mechanisms for Protection of Whistleblowers, Economis &; Law, ISSN 2682-972X, Vol. VI, Issue II, pp. 73-82, DOI: 10.37708/el.swu.v6i2.6, CrossRef, RePEc, ERIHPLUS.
3. Янкова, Р. (2025). „Whistleblowers“ – същност и значение по отношение на превенцията и борбата срещу корупцията. Право, политика, администрация, бр. 1,ISSN 2367-4601, ERIHPLUS, CEEOL, Национален референтен списък.

Във всяка от статиите се съдържат оригинални изводи с приносен характер.

2. **Данни за дисертацията**

Дисертационният труд е с обем от 240 страници. В структурно отношение той е разделен на увод, три глави и заключение.

В увода докторантката анализира актуалността на темата, определя обекта и предмета на изследване и си поставя изследователски задачи. Основната й теза е, че лицата, подаващи сигнали за корупция имат нужда от всеобхватна защита, което би насърчило тяхната активност, което на свой ред би стимулирало и държавните органи в ефективното противодействие на корупцията.

Първата глава е посветена на сравнението между международноправната, европейската и националната правна рамка на защитата на лицата, подаващи сигнали за корупция. Анализирани са всички международноправни инструменти по темата whistleblowing. На следващо място, в тази глава в критичен план са разгледани и актовете на правото на ЕС, които предоставят защита на тези лица. Накрая, обсъдена е и националната правна уредба у нас като са направени препоръки за подобряване на българското законодателство.

Във втората глава докторантката разглежда правата и задълженията на лицата, подаващи сигнали за корупция, като е уточнено понятието за whistleblower. Изследвани са каналите, по които могат да се подават сигнали за корупция и внимание е отделено на националния орган, който първоначално приема сигналите – Комисията за защита на личните данни. Бих искал да подчертая анализа на докторантката за проблемите, които възникват при публичното оповестяване на сигналите за корупция, както и на проблема за анонимните сигнали.

В третата глава са анализирани механизмите за защита на лицата, подаващи сигнали за корупция, като акцентът е в скриването на тяхната самоличност като начин за запазването им от отмъщение. Внимание е отделено на възможностите за отмъщение в областта на трудовите отношения, в действия насочени към личността на подателя на сигнали и към търговската му дейност, както и подлагането му на дискриминационно третиране. Докторантката се е спряла на механизмите за стимулиране на тези лица, като е прокарала необходимото разграничение между финансова помощ и финансова награда. Разгледани са и въпросите на съдебната защита на лицата, подаващи сигнали и на тяхното обезщетение при претърпени неблагоприятни последици. Особено внимание е отделено на санкционните последици за нарушаване на закона.

В заключението са обобщени изводите в дисертационния труд.

3. **Научни приноси**

Споделям голяма част от изводите на докторантката за приносните моменти в дисертационния труд, така както са посочени в заключението на автореферата. Ще си позволя да откроя някои от тях, като преди това бих искал да посоча няколко допълнителни основни и принципни приносни момента.

На първо място бих искал да обърна внимание на самия избор на тема. Темата за правния режим на whistleblowing в специфичната област на корупцията на фона на по-широкия предметен обхват на действащия у нас закон, е с особено значение и трябва да бъде оценена.

Методиката на изследване също има приносен характер. Избраната структура на дисертационния труд е помогнала да бъдат подложени на анализ

широк кръг въпроси, пречупени през темата за противодействие на корупцията.

Актуалността на темата не подлежи на съмнение. Този труд, с известно съобразяване на критичните бележки, изложени по-долу, със сигурност ще запълни реална празнота в нашата научна литература и ще представлява интерес за широк кръг читатели.

Докторантката основателно посочва в справката за направените научни приноси, че е направила пълен и изчерпателен анализ на понятието „whistleblower“, което е новост за българското право.

Бих посочил и уместните й предложения *de lege ferenda* за промени в Закона за правната помощ и ЗЗЛПСПОИН, направени съответно на с. 172 и с. 203-204.

Могат да бъдат посочени и други приносни моменти, но и тези са достатъчни, за да обосноват крайната положителна оценка на дисертационния труд на Росица Янкова.

Основната ми критична бележка е свързана със заглавието на дисертационният труд. Той създава впечатлението, че основният фокус на дисертацията е наказателноправната защита на лицата, подаващи сигнали за корупция. Всъщност, основният акцент е свързан с правния режим на лицата, подаващи сигнали за корупция и със защитата им по специалния закон. Това обстоятелство може да бъде отстранено или с частична промяна на заглавието преди издаването на труда, или с подсилване на наказателноправната тематика в него.

Бих искал да препоръчам на докторантката да засили специфичната аргументация на изводите си по отношение на корупцията. Сега работата оставя впечатлението, че темата за корупцията на моменти се е загубила в

общия анализ на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения.

Нямам други критични бележки към дисертационния труд, които биха се отразили на направения по-долу извод.

4. **Заключение**

В заключение, написаното по-горе ме мотивира да предложа на научното жури да даде на Росица Янкова образователната и научна степен „доктор" по право, тъй като представеният от нея дисертационен труд на тема „Наказателноправна защита на лицата, сигнализиращи за корупция" покрива изискванията на Закона за развитие на академичния състав и на Правилника за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски".

чл-.кор. проф. Борис Велчев, д.ю.н.

1. Information about the Doctoral Candidate, the PhD Program, the Abstract, and the Publications

By Order No. 238 / 2025 of the Rector of the South-West University "Neofit Rilski," I have been appointed as a member of the academic jury for the defense of the doctoral dissertation of Rositsa Dimitrova Yankova, titled "Criminal Law Protection of Whistleblowers Reporting Corruption." At the jury meeting, I was assigned the role of reviewer.

The doctoral candidate, Rositsa Yankova, completed her legal education at New Bulgarian University and obtained an additional specialization in "Mass Communications" at the same university. She has worked in positions requiring legal education, as well as in the media sector.

She has successfully passed the required doctoral minimums. The doctoral candidate has published three articles on the dissertation topic. The minimum national requirements for acquiring the educational and scientific degree "Doctor" have been fulfilled.

No procedural violations were committed during the defense process. The procedure fully complies with the Regulations for the Development of the Academic Staff of South-West University "Neofit Rilski."

The dissertation is written in good legal language. The manner in which the dissertation is developed is engaging and interesting; therefore, I recommend it for publication. After minor revisions, it will be valuable both for legal practice and for law students.

The dissertation analyzes the entire legal framework of the European Union regarding whistleblowers, all relevant international legal instruments, and the applicable case law of the European Court of Human Rights, citing nearly 150 scientific sources.

The abstract accurately and faithfully reflects the content of the dissertation and the identified scientific contributions.

The dissertation is an original work by Rositsa Dimitrova Yankova.

The doctoral candidate also presents three articles related to the dissertation topic:

1. Yankova, R. (2024). Legal Framework for the Protection of Whistleblowers. International Politics, ISSN 2367-5375, Issue 1, pp. 68–99, CEEOL, National Reference List.

2. Yankova, R. (2024). Mechanisms for Protection of Whistleblowers, Economics & Law, ISSN 2682-972X, Vol. VI, Issue II, pp. 73–82, DOI: 10.37708/el.swu.v6i2.6, CrossRef, RePEc,

ERIHPLUS.

3. Yankova, R. (2025). "Whistleblowers" – Nature and Importance in the Context of the Prevention and Fight Against Corruption. Law, Politics, Administration, Issue 1, ISSN 2367-4601, ERIHPLUS, CEEOL, National Reference List.

Each article contains original conclusions with a contribution to the field.

2. Information about the Dissertation

The dissertation consists of 240 pages. Structurally, it is divided into an introduction, three chapters, and a conclusion.

In the introduction, the doctoral candidate analyzes the relevance of the topic, defines the object and subject of the research, and sets research tasks. Her main thesis is that individuals reporting corruption require comprehensive protection, which would encourage their activity and, in turn, stimulate state authorities to more effectively combat corruption.

The first chapter is dedicated to a comparison of the international, European, and national legal frameworks for the protection of whistleblowers. All international legal instruments regarding whistleblowing are analyzed. The chapter critically examines EU legal acts providing protection to whistleblowers. Finally, the national legal framework in Bulgaria is discussed, along with recommendations for improving Bulgarian legislation.

In the second chapter, the doctoral candidate examines the rights and obligations of whistleblowers, clarifying the concept of a whistleblower. Reporting channels for corruption are studied, with special attention given to the national authority initially receiving the reports—the Commission for Personal Data Protection. I would like to emphasize the analysis of the challenges associated with the public disclosure of reports and the issue of anonymous reporting.

The third chapter analyzes mechanisms for the protection of whistleblowers, with emphasis on maintaining the confidentiality of their identity to safeguard them from retaliation. The chapter discusses potential retaliation in the context of labor relations, actions directed against the personality of the whistleblower, and their business activities, as well as exposure to discriminatory treatment. The candidate examines mechanisms for incentivizing whistleblowers, appropriately distinguishing between financial assistance and financial rewards. Issues concerning judicial protection and compensation for adverse consequences suffered by whistleblowers are also analyzed. Special attention is paid to the sanctions for violations of the law.

In the conclusion, the main findings of the dissertation are summarized.

3. Scientific Contributions

I share the majority of the candidate’s conclusions regarding the scientific contributions presented in the conclusion of the abstract. I will highlight some of them and will also point out a few additional fundamental contributions.

First, I would like to emphasize the choice of topic. Focusing on the legal regime of whistleblowing specifically in the context of corruption, against the broader subject scope of the existing Bulgarian legislation, is of particular significance and deserves recognition.

The research methodology also has a contributory character. The chosen structure of the dissertation has enabled the analysis of a broad range of issues through the lens of corruption prevention.

The relevance of the topic is unquestionable. This work, subject to addressing certain critical remarks outlined below, will undoubtedly fill a real gap in the Bulgarian scientific literature and will be of interest to a wide range of readers.

The doctoral candidate correctly points out in the list of scientific contributions that she provides a full and exhaustive analysis of the concept of "whistleblower," which is a novelty in Bulgarian law.

I would also highlight her appropriate de lege ferenda proposals for amendments to the Legal Aid Act and the Act on the Protection of Persons Reporting or Publicly Disclosing Information about Violations, made respectively on pp. 172 and 203–204.

Other scientific contributions could also be pointed out, but those mentioned are sufficient to justify a positive overall evaluation of Rositsa Yankova's dissertation.

My main critical remark concerns the title of the dissertation. It creates the impression that the primary focus is on the criminal law protection of whistleblowers, while the actual emphasis is on the overall legal regime and their protection under the special law. This could be addressed either by partially modifying the title before the dissertation is published or by further strengthening the criminal law aspects within the work.

I would also recommend that the doctoral candidate strengthen the specific argumentation of her conclusions regarding corruption. Currently, at times, the topic of corruption seems to be somewhat lost within the broader analysis of the Act on the Protection of Whistleblowers and Public Disclosure of Violations.

I have no other critical remarks regarding the dissertation that would affect the conclusion made below.

4. Conclusion

In conclusion, based on the above, I propose that the academic jury award Rositsa Yankova the educational and scientific degree of "Doctor" of Law, as her dissertation on "Criminal Law Protection of Whistleblowers Reporting Corruption" meets the requirements of

the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for the Development of the Academic Staff of the South-West University "Neofit Rilski."

R E V I E W

by Corresponding Member, Prof. Boris Vladimirov Velchev, DSc. – Lecturer at Sofia University "St. Kliment Ohridski",

Regarding the dissertation of Rositsa Dimitrova Yankova, PhD candidate at the South-West University "Neofit Rilski",

titled "Criminal law protection of the persons reporting corruption",

for the acquisition of the educational and scientific degree 'Doctor'

in the professional field 3.6. Law

1. Data about the doctoral candidate, the doctorate, the abstract, and the publications

By the order No. 238 / 2025 of the Rector of the South-West University "Neofit Rilski" (SWU), I was appointed as a member of the scientific jury for the defense of the dissertation of Rositsa Yankova on the topic "Criminal law protection of the persons reporting corruption". During the first meeting of the scientific jury, I was designated as a reviewer.

The doctoral candidate Rositsa Yankova completed her legal education at the New Bulgarian University and acquired an additional specialization in Mass Communications at the same university. Till now she has worked in positions requiring legal education, as well as in the media sector.

The required doctoral minimum exams were successfully completed. The doctoral candidate has three published articles on the topic of the dissertation. The minimum national requirements for obtaining the educational and scientific degree 'Doctor' have been met.

No violations were committed during the defense procedure. It fully complies with the requirements of the Internal Rules for the Development of the Academic Staff in SWU "Neofit Rilski".

The work is written in a good legal style. The manner in which the dissertation was developed is captivating and interesting, which is why I recommend it for publication. After minor revisions, it will be useful both in practice and for law students.

The entire legal framework of the EU regarding whistleblowers, all relevant international law instruments, and applicable case-law of the European Court of Human Rights (ECtHR) have been analyzed, with nearly 150 academic sources cited.

The abstract accurately and faithfully reflects the content of the work and the scientific contributions made. The dissertation is an original work by Rositsa Dimitrova Yankova. The doctoral candidate also presents three articles on the topic of the dissertation:

1. Янкова, Р., (2024). Правна рамка за защита на лицата, сигнализиращи за корупция. Международна политика, ISSN 2367-5375, Брой 1, стр. 68-99, CEEOL, Национален референтен списък.
2. Yankova, R. (2024). Mechanisms for Protection of Whistleblowers, Economis &; Law,ISSN 2682-972X, Vol. VI, Issue II, pp. 73-82, DOI: 10.37708/el.swu.v6i2.6, CrossRef,RePEc, ERIH PLUS.
3. Янкова, Р. (2025). „Whistleblowers“ – същност и значение по отношение на превенцията и борбата срещу корупцията. Право, политика, администрация, бр. 1,ISSN 2367-4601, ERIHPLUS, CEEOL, Национален референтен списък.

In each of the articles, original conclusions with a contributory character are included.

2. Data about the dissertation

The dissertation consists of 240 pages. Structurally, it is divided into an introduction, three chapters, and a conclusion.

In the introduction, the doctoral candidate analyzes the relevance of the topic, defines the object and field of the research, and sets research objectives. Her main thesis is that whistleblowers require comprehensive protection, which would encourage their activity and, in turn, stimulate state authorities to effectively combat corruption.

The first chapter focuses on a comparison of the international, European, and national legal frameworks for the protection of whistleblowers. All international legal instruments on the topic of whistleblowing are analyzed. Furthermore, the EU legal acts providing protection for such individuals are critically reviewed. Finally, the national legal framework is discussed, with recommendations for improving Bulgarian legislation.

In the second chapter, the doctoral candidate examines the rights and obligations of whistleblowers, clarifying the concept of a whistleblower. The channels through which corruption reports can be submitted are studied, and attention is given to the national authority initially receiving the reports - the Commission for Personal Data Protection. The candidate’s analysis of the issues arising from the public disclosure of corruption reports, as well as the problem of anonymous reports, is worth highlighting.

The third chapter analyzes mechanisms for protecting whistleblowers, emphasizing the concealment of their identity as a way to safeguard them from retaliation. Attention is paid to possible retaliation in the realm of labor relations, actions targeting the whistleblower personally and their business activities, as well as discriminatory treatment. The candidate discusses

mechanisms for encouraging whistleblowers, drawing a necessary distinction between financial assistance and financial rewards. Questions about judicial protection and compensation for whistleblowers who have suffered adverse consequences are also explored. Particular attention is given to the sanctions for violating the law.

In the conclusion the findings of the dissertation are summarized.

3. Scientific contributions

I share many of the conclusions made by the doctoral candidate regarding the contributions of the dissertation, as stated in the abstract's text. However, I would like to emphasize several additional fundamental and principal contributions.

First, I would highlight the choice of topic itself. The legal regime of whistleblowing in the specific context of corruption, against the backdrop of the broader scope of the existing law in our country, is of particular importance and must be acknowledged.

The research methodology is also contributory in nature. The chosen structure of the dissertation has enabled the analysis of a wide range of issues through the lens of anti-corruption.

The relevance of the topic is beyond doubt. This work, with some consideration of the critical remarks outlined below, will undoubtedly fill a real gap in our scientific literature and will be of interest to a wide range of readers.

The doctoral candidate rightly points out in her reference to the scientific contributions made that she has conducted a complete and exhaustive analysis of the 'whistleblower' concept, which is a novelty for Bulgarian law.

I would also note her well-grounded proposals *de lege ferenda* for amendments to the Legal Aid Act and the Law on Protection of Individuals Reporting or Publicly Disclosing Violations, made respectively on pages 172 and 203-204.

Other contributions can be pointed out, but these are sufficient to substantiate the final positive evaluation of Rositsa Yankova's dissertation.

My main critical remark concerns the title of the dissertation. It creates the impression that the primary focus of the dissertation is the criminal law protection of whistleblowers. In fact, the main emphasis is on the legal regime of whistleblowers and their protection under the special law. This issue could be resolved either by making a partial change to the title prior to the publication of the work, or by strengthening the criminal law theme in the dissertation.

I would recommend that the doctoral candidate enhance the specific argumentation of her conclusions regarding corruption. At present, the work gives the impression that the topic of corruption has, at times, been overshadowed by the general analysis of the Law on the Protection of Individuals Reporting or Publicly Disclosing Violations.

I have no other critical remarks about the dissertation that would affect the conclusion below.

4. Conclusion

In conclusion, based on the abovementioned, I am motivated to recommend to the scientific jury Rositsa Yankova to be awarded the educational and scientific degree of 'Doctor' in the field of law, as her dissertation on the topic "Criminal law protection of the persons reporting corruption" meets the requirements of the Academic Staff Development Act and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff in SWU "Neofit Rilski".

Corr. Member Prof. Boris Velchev, DSc.